

De Rhinoceros van Pompeji.

Onlangs heeft in de Belgische Vereeniging voor Kunstgeschiedenis Dr. H. David de aandacht gevestigd op een „vervalsching” van een drievoudig haut-relief, aan de twee aflopende zijden een kameel en in het midden een rhinoceros voorstellende.

Dit haut-relief — zoo deed de heer David uitkomen — is tentoongesteld in het museum te Napels en daar gerangschikt als afkomstig uit de opgravingen van Pompeji, terwijl toch de voornaamste figuur, de rhinoceros, lijntje voor lijntje als twee druppelen water gelijk op een houtsnede van Dürer, waarvan de oorspronkelijke teekening in het British Museum is. De gelijkenis is te meer merkwaardig, omdat de teekening, die geheel gestyliseerd is, afwijkingen vertoont, die geheel en al worden weergevonden in het Pompejaansche marmer en dat die zonderlinge dingen volkomen verklaarbaar zijn als men weet, dat Dürer nooit een rhinoceros had gezien. Volgens een aantekening van zijn hand, had hij het beest geteekend naar een krabbeltje dat hem uit Lissabon, in 1513, was toegezonden, toen de Portugeesche Koning twee van die beesten had ten geschenke gekregen.

Het lag dus voor de hand om te besluiten: als dit haut-relief van Napels uit den Pompejaanschen bodem is opgedolven, dan moet men het er eerst ingestopt hebben.

** ** *

Op de ontdekking (!) van Dr. David heeft de geleerde directeur van het Napolitaansche Museum, Victor Spinazola, op afdoende wijze geantwoord: dat geen enkele catalogus beweert dat het haut-relief afkomstig zou zijn uit de opgravingen van Pompeji, maar dat de eenige ambtelijke beschrijving, die van Mess, Petra en Mariani zegt, dat het beeldhouwwerk afkomstig is uit de verzameling Farnese, waardoor elke Pompejaansche afkomst uitgesloten is.

De eenige onjuiste aanduiding komt voor in een Duitsch boek „Die Antike Tierwelt”, door Otto Keller, waarin de rhinoceros van Napels wordt weergegeven onder den titel „Pompejanisches Relief” en als afkomstig uit Pompeji.

De catalogus van het Borgiaansche Museum, geschreven door graaf Borgia, beschrijft de kameelen en den rhinoceros onder de groep „navolgingen, christelijk en modern.”

De opmerking van Dr. David is dus volkomen onjuist. Zij laaf den roem van Pompeji als Koningin der klassieke oudheden onaangestast, maar zij heeft de verdienste op de teekening van Dürer opnieuw de aandacht te hebben gevestigd.

Onze afbeeldingen geven de beide kameelen van het relief, den Napelschen rhinoceros en de teekening van Dürer ter vergelijking.

** ** *

Albrecht Dürer werd geboren te Neurenberg 21 Mei 1471. Ofschoon oorspronkelijk opgeleid voor goudsmid, kreeg

de liefde voor schilderen en etsen al spoedig de overhand bij hem.

Nadat hij de oude Duitsche meesters had bestudeerd en Andrea Mantegna hem in de klassieke kunst had ingewijd, maakte hij van 1490—1494 zijn eerste kunstreis en bezocht toen ook Venetië, waar hij tusschen de jaren 1505—1507 nog eens vertoefde.

Behalve een kunstreis, die hij van 1520—1521 naar Nederland maakte, bracht hij het verdere gedeelte van zijn leven door in zijn geboorteplaats, alwaar hij 6 April 1528 is overleden.

Gelijk met Herculenum en nog eenige andere, kleinere, plaatsen, werd 24 Aug 79 n. Chr. ook Pompeji, een stad met 12—20.000 inwoners door een hevige uitbarsting van den Vesuvius verwoest.

Bijna 17 eeuwen bleef deze stad onder de vulcanische bedekking begraven en eerst in 1748 is men begonnen opgravingen te doen, welke schatten van zeer hooge kunstwaarde aan het licht hebben gebracht

